

a
g

HRA SNŮ

August Strindberg

SCÉNA
Komerční scéna
Všechny ceny
Všechny ceny

Překlad: Zbyněk Černík | Režie: Jiří Holavský | Scéna a kostýmy: Lucie Šousová

Redka: Štěpán Štěpán | Pohybová spolupráce: Štefan Čapka | Dramaturgie: Tomáš Váňtek

Hrají: Tereza Holáková, Pavel Císarovský j.h., Albert Čuba, Vladislav Georgijev, Tereza Císarovská, Alena Sasínová-Palarczyková, René Šmalc, Veronika Šoumarová j.h., Michal Čapka, Dejan Štehal, Marek Císarovský, Michal Moulka, Josef Kalača a další

Lidé si zaslouží politování!

August Strindberg

HRA SNŮ

Překlad:

Zbyněk Černík

Režie:

Jiří Nekvasil

Scéna a kostýmy:

Lucie Loosová

Hudba:

Aleš Březina

Pohybová spolupráce:

Števo Capko

Dramaturgie:

Tomáš Vůjtek

Inspice:

Vojtěch Ondříáš

Text sleduje:

Kamila Holářová

OSOBY A OBSAZENÍ:

Indrova dcera

Tereza Dočkalová

Sklenář, Lord kancléř, Slepec

Pavel Císovský J.h.

Důstojník

Albert Čuba

Otec, Sklenář, Náповěda,

Penzista

Vladislav Georgiev

Matka, Vrátná

Alena Sasínová-Polarczyk

Lina

Tereza Císovská

Lepič plakátů,

Děkan filozofické fakulty

René Šmotek

Viktorie, Kristina,

Ona, Manželka

Veronika Soumarová J.h.

Policista, Učitel,

Děkan teologické fakulty

Michal Čapka

Advokát

Dušan Škubal

Velitel karantény,

Děkan právnické fakulty

Marek Císovský

Básník

Michal Moučka

On, Námořní důstojník,

Manžel, Děkan lékařské fakulty

Josef Kaluza

Edita

Tereza Starostková J.h.

Sborové tanečnice, služky

Markéta Glosová J.h.

Zuzana Truplová, J.h.

Chlapci

Jakub Georgiev J.h.

Jindřich Pádr J.h.

Kassory Condé J.h.

Houslista

Vojtěch Ondříáš J.h.

V hudební nahrávce účinkují:

Čestí di Praga

Andrea Krausová - sbormistr

Petr Valášek - basklarinet

Pavel Rybka - varhany

David Řehoř - perkuse

Aleš Březina - viola

Poznámka: Hra nemá v originále

žádný seznam osob, protože

publikum mělo být překvapeno

tím, jak se jednotlivé role štěpí

a proměňují.

V květnu 1900 si Strindberg bere mladou, poněkud exotickou krásku z Dramatického divadla. Je jí o třicet let méně než jemu a sklízí už velké úspěchy. Dramatik si pronajme pětipokojový byt v novém domě na Karlově náměstí a sám vybere nábytek, tapety, obrazy i všechno ostatní. Mladá nevěsta vstoupí do dekorace, kterou od prvního do posledního vytvořil stárnoucí muž. Oba kontrahenti se láskyplně a loajálně snaží zhodit svých od začátku pevně vymezených rolí. Záhy však v jejich maskách vzniknou trhliny a pečlivě plánovanou pastorálu rozbije nepředvídané drama. Rozhořčená manželka uteče z domova a odstěhuje se k příbuzenstvu ve stockholmských šérách. Spisovatel zůstane sám se svým honosným dekorem. Je parné léto a celé město je vylidněné. Strindberga se zmocní bolest, jakou dosud nikdy nepoznal.

Ve hře Do Damašku říká Neznámý, když mu Dáma vyčítá, že si zahrává se smrtí: „Jako si zahrávám se životem, vždyť jsem byl básník. Přes svou vrozenou trudnomyslnost jsem nikdy neuměl nic vzít opravdu vážně, dokonce ani svá velká hoře. V jistých okamžicích pochybuji, zda život obsahuje více skutečnosti než mé knihy.“

Z hluboké rány se řine spousta krve, nedá se otevřít nebo zavřít jako při jiných životních katastrofách. Bolest se zavrtává do neznámých zákoutí duše a razí cestu průzračným pramenům. Strindberg si poznamenává do deníku, že pláče, ale slzy mu pročišťují zrak, takže začne na sebe i na své bližní nahlížet se smírnou shovívavostí. Promlouvá vpravdě novou řečí.

Hodně se diskutuje o tom, jak velkou část svého dramatu koncipoval předtím, než se Harriet Bosseová, smířená se svým těhotenstvím, vrátila domů. První polovina hry je nezadržitelně proudící řeka: všechno je průzračně jasné, všechno je radost a utrpení, živoucí, originální, nečekané. Drama jako by se inscenovalo samo. Vrcholem inspirace je scéna v Advokátově bytě. Během pouhých dvanácti minut shlédneme začátek manželství, následující deziluzi i jeho rozpad.

Ingmar Bergman Laterna magica

PREMIÉRA v sobotu 12. září 2009 v 18.30 hodin

Hra snů je v kontextu Strindbergovy dramatiky výjimečná svým bilančním charakterem.

V dopise svému německému překladateli ji Strindberg označil jako „mé nejmilovanější drama, dítě mé největší bolesti“. Padesátiletý autor se v ní bolestivě táže, proč je náš život plný utrpení a kdo za všechnu tu krutost vlastně může. Osobní prožitky, které byly dříve látkou jeho autobiografických próz, nyní ožívají v jedinečném dramatickém útvaru. A právě srovnání prozaických textů s pasážemi ze Hry snů přesvědčivě ukazuje, jak hluboce prožité je téma, které si Strindberg zvolil.

A pak se vyplíží do kuchyně k Lovise, chůvě, která ho vždycky češe a myje, a v její zástěře se vypláče.

„Copak vyvedl, Jeničku?“ ptá se Lovisa s účastí.

„Nic!“ odpovídá. „Já jsem to neudělal.“

Vtom přichází matka.

„Copak říká Jeník?“ ptá se Lovisy.

„Říká, že to neudělal.“

„Tak on ještě zapírá!“

A teď začnou Jana opět týrat tak dlouho, pokud se nepřízná k něčemu, co nikdy neudělal.

Syn služky

Matka Dobře! Teď ale jdi k tamhle té skříni...

Důstojník (se zastydí) Takže ty to víš! To je...

Matka Švýcarský Robinson... Tvůj...

Důstojník Už nic neříkej...!

Matka Tvůj bratr byl potrestán za to, že ho roztrhal a schoval...

a přitom jsi to udělal ty!

A pak škola a vyučování! Což nebylo ještě dost napsáno o latině a o rákosce? Snad!

Jan totiž v pozdějších letech vždycky přeskakoval v knihách místa, pojednávající o vzpomínkách na školu, a vyhýbal se všem knihám, které se zabývaly tímto tématem. Jeho nejtěžší sny jako dospělého, když se večer najedl něčeho těžkého nebo měl neobyčejně perný den, bývaly o tom, že je opět v Kláрске škole.

Syn služky

Učitel Tak ty se budeš vykrucovat! Víš to, ale neumíš to říct. Tak já ti pomůžu.

(Zatahá Důstojníka za vlasy.)

Důstojník Ach, to je strašné, to je strašné!

Učitel Ano, je strašné, že se takový velký chlapec vůbec nesnaží...

Důstojník (v rozpácích) Velký chlapec, ano, já přece jsem velký, daleko větší než tihle, jsem už dospělý, už jsem dokončil školu... (jako by se probral) měl jsem přece promoci... Tak proč sedím tady? Copak jsem nepromoval?

...Nikdy bych byl ani nepomyslel, že manželství je tak báječná instituce. I když mi vždy říkali nepřítel žen, vždycky jsem ženu miloval, a ač mě nazývají přítelem nemravnosti, vždycky jsem držel na manželství.

„Dovedla by sis představit, že bys musela žít opět sama?“

„Ne, pouhé pomyslení by mě skrtilo.“

„Víš, že jsem tak šťastný, až z toho mám strach?“

„Věřím, já taky. Připadá mi, jako by tu na nás někdo ve skrytu něco chystal! Nemesis se jí říká a pronásleduje nejen zločince, ale i šťastné lidi.“

„Čeho se bojíš nejvíc?“

„Že se neshodneme.“

„Ale to záleží na nás.“

„Kéž by to tak bylo! Jenže neklid přichází zvenčí, s větrem, s rosou, s příliš dlouhým slunečním žářem, s deštěm. Pokus se přijít na to, kdo z nás má vinu na poslední hádce.“

„Ani jeden!“

Kláster

Advokát Ano! Jsme přece vzdělaní a osvícení lidé, umíme odpouštět a být shovívaví!

Dcera Umíme se zasmát malichernostem!

Advokát My, jenom my! Víš, dneska jsem četl v novinách...

Mimochodem kde jsou noviny?

Dcera (zaraženě) Které?

Advokát (zostra) Copak beru víc než jedny?

Dcera Usměj se a nezlob se... Já jsem těmi tvými novinami podpálila v kamnech...

Advokát (se na ni oboří) Krucifix!

Konečně jsou okamžiky, v nichž mi může pomoci jen troška budhismu. Člověk má jen zřidkavky to, co si přeje. K čemu si pak něco přát? Nic si nepřejte, nic nežádejte od lidí ani od života a vždy se vám bude zdát, že máte více, než kolik byste mohli chtít. Víte ze zkušenosti, že když dostanete, co jste chtěli, nemáte radost ani tak z toho, co jste si přáli, jako spíše z toho, že se přání vyplnilo.

Osamělý

Dcera Co bylo s tím kesírkem?
Lepič plakátů Co s ním bylo? Vlastně s ním nic nebylo... ale nebyl takový, jak jsem si představoval, takže jsem neměl takovou radost...

Dcera Jak jste si ho představoval?

Lepič plakátů Jak? To nedokážu říct...

Dcera Já to řeknu! Představaoval jste si ho takový, jaký není.
Měl být zelený, ale ne takhle zelený!

S životem jsem zúčtoval následujícím způsobem: co jsme si, to jsme si! Jestliže jsem hřešil, byl jsem za to opravdu už dostatečně potrestán!, to je jisté! Strach z pekla? Ale vždyť jsem v tomto životě prošel bez zakolísání už tisícerem pekel, což zcela stačí k tomu, aby

se ve mně probudila palčivá touha opustit marnosti a falešné slasti tohoto světa, který jsem si vždy ošklivil. Narozen se steskem po nebi, plakal jsem jako malé dítě nad špinou bytí, připadal jsem si jako cizinec, ztracený mezi svými příbuznými i ve společnosti.

Inferno

Dcera Máš právo mi to vyčítat. Příliš dlouho jsem pobývala tady na zemi a koupala se v bahně jako ty...
Moje myšlenky se už nedokáží povznést, na křídlech mám bláto... na nohou hlínu... a já sama...
(pozvedne paže) klesám, klesám... Pomoz mi, otče, nebeský bože! (Ticho.) Neslyším již jeho odpověď! Éter nedonese zvuk z jeho rtů do mušle mého ucha --- stříbrné vlákno prasklo... Běda, jsem připoutána k zemi!

A chci připomenout zákonodárcům, aby důkladně a bedlivě zvažili následky, jež bude mít udělení občanských práv těm polovičním opicím, tvorům nižšího řádu, těm nemocným dětem: jsou pomatené třináctkrát do roka v době menstruace, úplně šílené v době těhotenství a nezodpovědné po zbytek života; vždyť ty bytosti, které se pudově dopouštějí zločinů a nejhorších ničemností, jsou zlé šelmy - a ani o tom nevědí...

Bláznaova obhajoba

Velitel Karantény

Don Juan! Vidiš, dosud je zamilovaný do toho strašidla po svém boku. Nevšiml si, že zestárla, že je ošklivá, úskočná a krutá!

Život je tak cynický, že se v něm může dařit jen sviní. A ten, komu ošklivý život připadá krásný, ten je svině! Život je určitě trest! Peklo, pro někoho očistec, ale pro nikoho ráj.

Jsmo přímo nuceni působit svým bližním bolest a trápit je. Všechno je jen mámení a klam, lži, proradnost, faleš, fraška. „Můj drahý přítel“ je můj nejhorší nepřítel. „Moje milovaná“ by správně mělo znít „moje nenáviděná“.

Okultní deník

Dcera Lidé si zaslouží politování.

August Strindberg zpovídá sám sebe (výběr)

Co je vaším zvláštním povahovým rysem?

Podivná směsice nejhlubší melancholie a nejúžasnější srdečnosti.

Jakou chybu byste nechtěl mít?

Malichernost.

Jaký talent byste nejráději měl?

Dokázat najít klíč k tajemství světa a smyslu života.

Co je vaše oblíbená činnost?

Psát dramata.

Jaké největší štěstí si dovedete představit?

Nebýt nikomu nepřítelem

a nemít nepřátele.

Jakého postavení byste chtěl dosáhnout?

Být dramatikem, jehož dramata

se pořád hrají.

Váš oblíbený nápoj a jídlo?

Pivo a pokrmy z ryb.

aréna GLUG komorní scéna

28. října 2, 701 85 Moravská Ostrava • www.divadloarena.cz

e-mail: jsmetuprovas@divadloarena.cz, info@divadloarena.cz

Prodej vstupenek v pokladně KSA: po - pá 10.00 - 12.00 hod. • 13.00 - 18.30 hod.
so - ne - svátky (pouze v den představení): 17.30 - 18.30 hod.

Cena vstupenek 150,- Kč / S, vstupenka na premiéru 200,- Kč.

Pokladna telefon: 595 155 595, **e-mail:** rezervace@divadloarena.cz

**V každé předplatitelské skupině je vymezený počet vstupenek,
které lze zakoupit před představením!**

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA

PROSÍME CHOĎTE VČAS, po zahájení představení není možný přístup do hlediště.

Nositelé autorských práv k dílu zastupuje DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentura, Krátkého 1,
Praha 9

Komorní scéna Aréna, příspěvková organizace zřizovaná a financovaná statutárním městem Ostrava.

OSTRAVA!!!

Divadelní inscenace realizujeme za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky.

SKUPINA ČEZ

